

SDĚLENÍ
určené těm, kteří se chtějí obrátit na
EVROPSKÝ SOUD PRO LIDSKÁ PRÁVA

I. JAKÉ ZÁLEŽITOSTI MŮŽE SOUD PROJEDNÁVAT?

1. Evropský soud pro lidská práva je mezinárodní institucí, která může **při splnění určitých podmínek** přijímat stížnosti osob dovolávajících se porušení práv zaručených Evropskou úmluvou o lidských právech. Tato Úmluva je smlouvou, jíž se velký počet států zavázal zachovávat určitá **základní práva jednotlivce**. Tato práva jsou formulována jednak v Úmluvě samotné, jednak ve čtyřech protokolech (Dodatkovém protokolu a Protokolech č. 4, 6, 7 a 13), které členské státy podepsaly.
2. Domníváte-li se, že jeden ze států, které Úmluvu podepsaly, porušil **k vaší újmě** některé ze základních práv, můžete se obrátit na Soud.
3. Soud se však může zabývat jen stížnostmi na porušení **práv zakotvených v Úmluvě nebo v Protokolech**. Soud není odvolacím soudem ve vztahu k národním soudům, sám nemá pravomoc rozsudky národních orgánů rušit ani je měnit. Nemůže ani přímo ve váš prospěch intervenovat u orgánu, jehož rozhodnutí napadáte.
4. Soud se může zabývat pouze stížnostmi, které jsou namířeny proti Státům, jež podepsaly Úmluvu či napadený protokol, a týkají-li se skutečností, ke kterým došlo **po daném datu**. Toto datum se liší v závislosti na Státu a na tom, zda se stížnost týká práva zaručeného Úmluvou či jedním z jejích protokolů.
5. Soudu lze předložit stížnost směřující proti aktu **státního orgánu** (parlament, správní orgán, soud aj.) některého ze smluvních států. **Soud se však nemůže zabývat stížnostmi proti jednotlivcům nebo soukromým subjektům**.
6. V souladu s článkem 35 odst. 1 Úmluvy může Soud stížnost posuzovat až **po vyčerpání všech vnitrostátních právních prostředků nápravy** podle všeobecně uznávaných pravidel mezinárodního práva a **ve lhůtě šesti měsíců ode dne, kdy bylo přijato konečné vnitrostátní rozhodnutí**. Podle praxe a judikatury Soudu jsou všechny vnitrostátní právní prostředky nápravy vyčerpány, pokud i poslední instance, kterou je v České republice Ústavní soud, rozhodla o **podstatě věci**. V případě nesplnění těchto podmínek se Soud nebude moci stížností zabývat.
7. Je proto nutné, abyste před podáním stížnosti k Soudu vyčerpali **všechny řádné vnitrostátní právní prostředky nápravy** včetně těch, které v daném státu umožňují zjednání nápravy namítaného porušení práva. V opačném případě je třeba prokázat, že tyto opravné prostředky byly ve vašem případě **neúčinné**. Rovněž je třeba, aby byly v řízení před vnitrostátními soudy vzneseny ty námitky, které jsou předmětem stížnosti k Soudu.
8. Při podání těchto opravných prostředků byste měli znát **procesní předpisy**, zejména lhůty, které jsou v nich předepsány. Pokud bylo například vaše podání zamítnuto jako opožděné či z důvodu nerespektování jiné procesní podmínky, Soud se nebude moci podstatou stížnosti zabývat.
9. Pokud si stěžujete na odsuzující rozsudek Soudu, není potřebné podat návrh na povolení obnovy řízení po vyčerpání řádných opravných prostředků. Rovněž se nevyžaduje vyčerpání mimořádných opravných prostředků (jako je podnět na podání stížnosti pro porušení zákona, žádost o milost), jejichž

použití záleží na úvaze příslušného státního orgánu. Podněty a stížnosti adresované zákonodárnému orgánu, zejména státu, vládě nebo ombudsmanu, nejsou považovány za účinné opravné prostředky, které je potřebné vyčerpat.

10. Po přijetí rozhodnutí soudním či jiným orgánem nejvyšší instance máte k dispozici lhůtu **šesti měsíců**, během které můžete podat stížnost k Soudu. Šestiměsíční lhůta začíná plynout od momentu doručení konečného rozhodnutí přijatého v rámci řádného odvolacího, resp. dovolacího, řízení vám, případně vašemu právnímu zástupci. Za datum konečného rozhodnutí se nepovažují (a pro účely výše uvedené šestiměsíční lhůty se nezohledňují) rozhodnutí, kterými byl zamítnut návrh na povolení obnovy řízení, resp. rozhodnutí o mimořádných opravných prostředcích, jejichž použití záleží na úvaze příslušného státního orgánu.

11. Šestiměsíční lhůta k podání stížnosti končí buď doručením vašeho **prvního dopisu**, ze kterého je zřejmý předmět vaší stížnosti, anebo doručením stížnosti přímo na formuláři zpracovaném pro tento účel. Pouhá žádost o poskytnutí informací běh šestiměsíční lhůty nezastavuje.

12. Pouze pro informaci: **více než 90% stížností projednaných Soudem** bylo odmítnuto z důvodu nerespektování jedné nebo více podmínek přijatelnosti stížnosti, které jsou zmíněny v předcházejících bodech.

II. JAK PODAT STÍŽNOST?

13. **Úředními jazyky Soudu** jsou angličtina a francouzština. Pokud si přejete vést korespondenci v jiném jazyce, máte možnost tak učinit v jazyce některého ze států, které ratifikovaly Úmluvu. V počátečním stádiu řízení můžete také dostávat korespondenci od Soudu v tomto jazyce. Vezměte však prosím na vědomí, že v další fázi řízení, tzn. pokud Soud nerozhodne o nepřijatelnosti stížnosti na základě spisu, který jste předložili, ale rozhodne se vyzvat vládu k předložení písemného stanoviska k vaší stížnosti, veškerá korespondence Soudu bude vedena ve francouzštině nebo v angličtině a vy nebo váš zástupce budete také vyzváni používat jeden z těchto jazyků ve vašich dalších podáních.

14. Stížnost je třeba Soudu předložit pouze poštou (**ne telefonicky**). Případná faxová podání nebo podání odeslaná elektronickou poštou budou zohledněna jen tehdy, pokud jejich obsah bude Soudu **potvrzený poštou**. Je bezpředmětné osobně cestovat do Štrasburku za účelem podání stížnosti ústní formou.

15. Korespondenci týkající se vaší stížnosti je potřebné zasílat na **adresu**:

Monsieur le Greffier de la
Cour européenne des Droits de l'Homme
Conseil de l'Europe
F-67075 STRASBOURG CEDEX
FRANCIE

Korespondenci ani dokumenty zasílané Soudu nesešivejte, neslepujte lepící páskou, ani jinak nespojujte. Všechny strany musí být očíslovány v pořadí, v jakém za sebou následují.

16. Po doručení vašeho prvního podání nebo vyplněného formuláře na podání stížnosti vám kancelář Soudu oznámí, že **vám byl založen spis, jehož číslo musíte uvádět v jakékoli další korespondenci**. Následně si může Soud vyžádat doplňující informace, dokumenty nebo upřesnění předmětu stížnosti. Kancelář Soudu však není oprávněna informovat o právním řádu státu, proti kterému je stížnost vedena, ani poskytovat právní rady ohledně výkladu a aplikace vnitrostátního práva.

17. Je ve vašem vlastním zájmu, abyste **řádně a včas odpovídali na korespondenci kanceláře Soudu**. Průtahy nebo nereagování na dopisy Soudu mohou být posuzovány jako projev nezájmu o projednání vaší stížnosti.

18. Pokud se domníváte, že se vaše stížnost týká některého z práv zaručených Úmluvou nebo jejími protokoly a že jste splnili výše uvedené podmínky, **vyplňte pečlivě a čitelně formulář na stížnost a zašlete jej spolu s dokumenty nezbytnými k projednání co nejdříve, nejpozději však do šesti měsíců od data prvního dopisu Soudu.** Pokud nebude formulář na stížnost s příslušnými dokumenty Soudu odeslán ve výše zmíněné lhůtě, bude mít Soud za to, že netrváte na projednání vaší stížnosti, a váš spis bude skartován.

19. V souladu s článkem 47 Jednacího řádu Soudu **je nezbytné, abyste ve vaší stížnosti uvedli:**

- a) stručný souhrn **skutečností**, na které si stěžujete a uvedli, v čem vaše stížnost spočívá;
- b) **práva zaručená Úmluvou**, jejichž porušení namítáte;
- c) **vnitrostátní právní prostředky nápravy**, které jste využili;
- d) **seznam rozhodnutí** přijatých ve vaší záležitosti obsahující datum přijetí každého rozhodnutí, název soudu, resp. jiného orgánu, který rozhodnutí vydal, a též stručné **shrnutí obsahu samotného rozhodnutí**. K dopisu je třeba připojit **úplné kopie** těchto rozhodnutí. (Předložené dokumenty vám **nebudou vráceny. Je proto ve vašem vlastním zájmu předložit jen kopie a nikoli originály dokumentů.**)

20. Článek 45 Jednacího řádu Soudu vyžaduje, aby vyplněný formulář na stížnost byl **podepsán** stěžovatelem nebo jeho právním zástupcem.

21. Pokud si nepřejete zveřejnění své totožnosti, je třeba, aby tato skutečnost byla výslovně uvedena a zdůvodněna, neboť jde o skutečnost, která není v souladu se stálou judikaturou a praxí Soudu, resp. přístupem veřejnosti k informacím a řízení před Soudem. Ve výjimečných a řádně odůvodněných případech může Soud povolit zachování **anonymity** stěžovatelů.

22. Při podání stížnosti není nutné být zastoupen a váš případný zástupce nemusí být nutně advokát. Pokud se nicméně Soud rozhodne vyzvat vládu k předložení jejího písemného stanoviska k vaší stížnosti, budete v zásadě povinni zajistit si v dalším stádiu řízení zastoupení advokátem oprávněným vykonávat právní praxi v jednom ze států, které ratifikovaly Úmluvu, pokud v tomto směru nebyla udělena výjimka. Zástupce musí mít přiměřenou znalost jednoho z úředních jazyků Soudu (angličtiny nebo francouzštiny). Připomínáme, že od tohoto stádia řízení bude korespondence Soudu vedena v jednom z jeho úředních jazyků a že stanoviska, která Soudu předložíte, musejí být také sepsána v jednom z těchto jazyků, pokud vám nebylo povoleno používání jednoho z neúředních jazyků. V případě, že se chcete na Soud obrátit prostřednictvím advokáta nebo jiného zástupce, je třeba, aby k formuláři na stížnost byla připojena **plná moc** v jeho prospěch. Zástupce právní osoby (obchodní společnosti, sdružení apod.) nebo skupiny osob musí předložit doklad o svém oprávnění k zastupování.

23. Soud neposkytuje **právní pomoc** ve formě příspěvku na výdaje spojené s vypracováním stížnosti advokátem nebo komerčním právníkem. V pozdějším stádiu řízení - pokud Soud rozhodne vyrozumět o stížnosti vládu příslušného státu a požádat ji o předložení písemného stanoviska - vám může být poskytnuta bezplatná právní pomoc za předpokladu, že nebudete mít dostatek prostředků na úhradu advokáta nebo komerčního právníka a že poskytnutí bezplatné právní pomoci bude považováno za potřebné v zájmu zabezpečení řádného řízení.

24. **Projednání stížnosti Soudem není zpoplatněno.** Vzhledem k tomu, že je řízení v počáteční fázi písemné, je bezpředmětné dostavit se na Soud osobně. O jakémkoli rozhodnutí, týkajícím se vaší záležitosti, budete automaticky písemně informováni.

Stát	Úmluva CETS 005	Protokol č. 1 CETS 009	Protokol č. 4 CETS 046	Protokol č. 6 CETS 114	Protokol č. 7 CETS 117	Protokol č. 12 CETS 177	Protokol č. 13 CETS 87
Albánie	02/10/96	02/10/96	02/10/96	01/10/00	01/01/97	01/04/05	
Andora	22/01/96			01/02/96			01/07/03
Arménie	26/04/02	26/04/02	26/04/02	01/10/03	01/07/02	01/04/05	
Ázerbajdžán	15/04/02	15/04/02	15/04/02	01/05/02	01/07/02		
Belgie	14/06/55	14/06/55	21/09/70	01/01/99			01/10/03
Bosna a Hercegovina	12/07/02	12/07/02	12/07/02	01/08/02	01/10/02	01/04/05	01/11/03
Bulharsko	07/09/92	07/09/92	04/11/00	01/10/99	01/02/01		01/07/03
BJR Makedonie	10/04/97	10/04/97	10/04/97	01/05/97	01/07/97	01/04/05	01/11/04
Česká republika	01/01/93	01/01/93	01/01/93	01/01/93	01/01/93		01/11/04
Dánsko	03/09/53	18/05/54	02/05/68	01/03/85	01/11/88		01/07/03
Estonsko	16/04/96	16/04/96	16/04/96	01/05/98	01/07/96		01/06/04
Finsko	10/05/90	10/05/90	10/05/90	01/06/90	01/08/90	01/04/05	01/03/05
Francie	03/05/74	03/05/74	03/05/74	01/03/86	01/11/88		
Gruzie	20/05/99	07/06/02	13/04/00	01/05/00	01/07/00	01/04/05	01/09/03
Chorvatsko	05/11/97	05/11/97	05/11/97	01/12/97	01/02/98	01/04/05	01/07/03
Irsko	03/09/53	18/05/54	29/10/68	01/07/94	01/11/01		01/07/03
Island	03/09/53	18/05/54	02/05/68	01/06/87	01/11/88		01/03/05
Itálie	26/10/55	26/10/55	27/05/82	01/01/89	01/02/92		
Kypr	06/10/62	06/10/62	03/10/89	01/02/00	01/12/00	01/04/05	01/07/03
Lichnštejsko	08/09/82	14/11/95	08/02/05	01/12/90			01/07/03
Litva	20/06/95	24/05/96	20/06/95	01/08/99	01/09/95		
Lotyšsko	27/06/97	27/06/97	27/06/97	01/06/99	01/09/97		

Stát	Úmluva CETS 005	Protokol č. 1 CETS 009	Protokol č. 4 CETS 046	Protokol č. 6 CETS 114	Protokol č. 7 CETS 117	Protokol č. 12 CETS 177	Protokol č. 13 CETS 87
Lucembursko	03/09/53	18/05/54	02/05/68	01/03/85	01/07/89		
Maďarsko	05/11/92	05/11/92	05/11/92	01/12/92	01/02/93		01/11/03
Malta	23/01/67	23/01/67	05/06/02	01/04/91	01/04/03		01/07/03
Moldávie	12/09/97	12/09/97	12/09/97	01/10/97	01/12/97		
Monako	30/11/05		30/11/05	01/12/05	01/02/06		01/03/06
Německo	03/09/53	13/02/57	01/06/68	01/08/89			01/02/05
Nizozemsko	31/08/54	31/08/54	23/06/82	01/05/86		01/04/05	
Norsko	03/09/53	18/05/54	02/05/68	01/11/88	01/01/89		
Polsko	19/01/93	10/10/94	10/10/94	01/11/00	01/03/03		
Portugalsko	09/11/78	09/11/78	09/11/78	01/11/86	01/03/05		01/02/04
Rakousko	03/09/58	03/09/58	18/09/69	01/03/85	01/11/88		01/05/04
Rumunsko	20/06/94	20/06/94	20/06/94	01/07/94	01/09/94		01/08/03
Rusko	05/05/98	05/05/98	05/05/98		01/08/98		
Řecko	28/11/74	28/11/74		01/10/98	01/11/88		
San Marino	22/03/89	22/03/89	22/03/89	01/04/89	01/06/89	01/04/05	01/08/03
Slovenská republika	01/01/93	01/01/93	01/01/93	01/01/93	01/01/93		
Slovinsko	28/06/94	28/06/94	28/06/94	01/07/94	01/09/94		01/04/04
Srbsko	03/03/04	03/03/04	03/03/04	01/04/04	01/06/04	01/04/05	01/07/04
Španělsko	04/10/79	27/11/90		01/03/85			
Švédsko	03/09/53	18/05/54	02/05/68	01/03/85	01/11/88		01/08/03
Švýcarsko	28/11/74			01/11/87	01/11/88		01/07/03
Turecko	18/05/54	18/05/54		01/12/03			
Ukrajina	11/09/97	11/09/97	11/09/97	01/05/00	01/12/97		01/07/03
Velká Británie	03/09/53	18/05/54		01/06/99			01/02/04